

30. 3. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti nemocensky nepojištěné OSVČ

Nejvyšší soud se vyjádřil k otázce, zda je třeba v případě stanovení náhrady za ztrátu na výdělku po dobu trvání pracovní neschopnosti odečíst nemocenské dávky, které by poškozený obdržel, kdyby si platil nemocenské pojištění, a to v režimu občanského zákoníku.

Skutkový základ sporného případu

Žalovaný jako řidič automobilu při konfliktu v r. 2015 strčil do žalobce, který se právě rozjížděl na kole, tak, že upadl a utrpěl velmi nepříjemné a komplikované zranění klíční kosti vlevo, přičemž levá ruka je jeho dominantní končetinou. Žalovaný byl za toto jednání trestním soudem shledán vinným zločinem ublížení na zdraví a potrestán podmíněným trestem odnětí svobody v trvání tří let.

Žalobce byl v důsledku zranění a jeho léčby vyřazen z dosavadní pracovní činnosti, kterou vykonával jako osoba samostatně výdělečně činná (v oboru vodoinstalatérství, provádění staveb, výkon stavebního dozoru). Dávky nemocenského pojištění mu nebyly vypláceny.

Rozhodnutí nižších soudů

Civilní soud prvního stupně uložil žalovanému, aby žalobci nahradil i ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti podle ust. § 2962 odst. 1 o. z. v prokázané výši, aniž shledal zákonný důvod pro krácení náhrady o nemocenské dávky, které žalobce nepobíral, protože si neplatil nemocenské pojištění. Jednak nebyl povinen tak činit, a i kdyby pojišťovna vyplatila poškozenému nemocenské dávky, měla by proti škůdci právo na jejich regresní náhradu.

Ani odvolací soud nesouhlasil s úvahou žalovaného, že z náhrady za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti je třeba odčítat dávky nemocenského pojištění, které by žalobce pobíral, kdyby byl pojištěn. V prvé řadě žalobce (jako OSVČ) nemá povinnost platit nemocenské pojištění. Navíc, jak zhodnotil odvolací soud, jde o stav objektivní, protože kdyby žalovaný ublížil na zdraví člověku dosahujícímu vyšších příjmů, hradil by vyšší náhradu, a naopak.

Za situace, kdy fyzická osoba nemá povinnost hradit toto pojištění, a ani ze zákonného ustanovení taková povinnost nevyplývá, není důvodná námitka žalovaného, podle níž by náhrada za ztrátu na výdělku měla zohledňovat i hypotetické dávky nemocenského pojištění. Žalobce neplacením nemocenského pojištění neporušil svou povinnost.

Právní úprava

Podle ust. § 2962 odst. 1 o. z. náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti poškozeného se hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co poškozenému bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu.

Podle ust. § 126 odst. 1 zákona č. [187/2006](#) Sb., o nemocenském pojištění, ten, kdo způsobil, že v

důsledku jeho zaviněného protiprávního jednání zjištěného soudem nebo správním úřadem došlo ke skutečnostem rozhodným pro vznik nároku na dávku, je povinen zaplatit orgánu nemocenského pojištění regresní náhradu.

Regresní postih

Pobíral-li poškozený podle zákona o nemocenském pojištění v pracovní neschopnosti v důsledku nemoci či úrazu dávky nemocenského pojištění, pak se sice podle ust. § 2962 odst. 1 o. z. pro zjištění výše náhrady tyto dávky odečtou od průměrného výdělku před vznikem újmy, ale podle ust. § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění zaplatí škůdce částku odpovídající vyplaceným nemocenským dávkám jako regresní náhradu orgánu nemocenského pojištění, který poškozenému dávky vyplatil.

Nárok poškozeného

Předpoklad, že by pro žalovaného pachatele bylo ekonomickou výhodou, jestliže by náhrada ztráty na výdělku poškozeného žalobce byla snížena o nemocenské dávky, které by pobíral, kdyby si platil nemocenské pojištění, je tedy nesprávný, rozhodl Nejvyšší soud ČR sp. zn. 25 Cdo 3053/2021, ze dne 30. 11. 2022. Žalovaný by i v takovém případě byl povinen zaplatit náhradu za ztrátu na výdělku v plné výši (část odpovídající vyplaceným nemocenským dávkám jako regresní náhradu nemocenské pojišťovně a zbývající část přímo poškozenému). **Jestliže poškozený žádné nemocenské nepobíral, nelze i vzhledem k výslovné dikci ust. § 2962 odst. 1 o. z. při stanovení výše náhrady za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti odečítat od předchozích příjmů částky, které by hypoteticky pobírat mohl. Současně lze přisvědčit odvolacímu soudu v tom, že nikdo není povinen platit si nemocenské pojištění, a to ani s poukazem na prevenční povinnost.**

Odvolací soud i soud prvního stupně tedy správně vyložily, rozhodl Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 25 Cdo 3053/2021, ze dne 30. 11. 2022, ust. § 2962 odst. 1 o. z., jestliže uzavřely, že nepobíral-li žalobce po dobu pracovní neschopnosti dávky nemocenského pojištění, náleží mu náhrada za ztrátu na výdělku ve výši průměrného výdělku před vznikem újmy. Při stanovení této náhrady nelze brát v úvahu nemocenské dávky, které by byly poškozenému vyplaceny, kdyby byl účasten nemocenského pojištění, ostatně to lze dovodit i jazykovým výkladem citovaného ustanovení, které počítá s fakticky vyplacenými dávkami, nikoliv hypotetickými (viz formulace „co poškozenému bylo vyplaceno...“).

Terezie Nývltová Vojáčková

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)